

IJTIMOIIY-PEDAGOGIK FAOLIYATDA TEXNOLOGIYALAR

Nurmatova Muhlisa – UMFT universiteti, 552 guruh, 2 kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur tezisda ijtimoiy-pedagogik faoliyatda zamonaviy texnologiyalarning o'рни va ahamiyati yoritilgan. Unda axborot-kommunikatsion texnologiyalar, multimedia vositalari, pedagogik yondashuvlar, virtual va masofaviy ta'lim shakllari hamda interfaol metodlarning ijtimoiy-pedagogik ishdagi roli tahlil qilingan. Texnologiyalarning yoshlar bilan ishlashdagi samaradorligi, ularni ijtimoiy jarayonlarga tayyorlashdagi yondashuvlar asoslab berilgan. Shuningdek, turli pedagogik texnologiyalar misolida ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyatlari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy-pedagogik faoliyat, ta'lim texnologiyalari, axborot-kommunikatsion texnologiyalar, pedagogik yondashuvlar, multimedia vositalari, masofaviy ta'lim, interfaol metodlar, yoshlar tarbiyasi.

Kirish

Hozirgi davrda jamiyat hayotining barcha sohalarida, xususan ta'lim va tarbiya tizimida tezkor o'zgarishlar sodir bo'lmoqda. Axborot-kommunikatsion texnologiyalarning jadal rivojlanishi ijtimoiy-pedagogik faoliyatning mazmuni, shakli va metodlariga yangicha yondashuvni talab qilmoqda. Yoshlarga ta'lim berish, ularni tarbiyalash va jamiyat hayotiga tayyorlashda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ijtimoiy-pedagogik faoliyatning ajralmas qismiga aylanmoqda.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat – bu bolalar, o'smirlar, yoshlar, ba'zida esa voyaga yetgan fuqarolar bilan ijtimoiy muammolarni hal etish, ularga yordam ko'rsatish va sog'lom muhitni shakllantirishga qaratilgan tizimli faoliyatdir. Bu jarayonni samarali tashkil etish uchun zamonaviy pedagogik va texnik vositalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT)

AKT ta'lim jarayoniga chuqur kirib kelgan va ijtimoiy-pedagogik ishda ham keng qo'llanilmoqda. Kompyuterlar, internet tarmoqlari, mobil qurilmalar va turli

multimedia vositalari orqali o'quvchilar bilan bog'lanish, ular bilan onlayn mashg'ulotlar o'tkazish va ma'lumot almashish imkoniyati kengaygan. Bu esa yoshlarning o'rganish faoliyatini tezlashtiradi, ularni o'zini-o'zi rivojlantirishga undaydi. Masalan, ijtimoiy mavzudagi videolar, maqolalar, forumlar orqali o'quvchilarni ijtimoiy ongli, muammolarga befarq bo'lmagan, faol fuqarolar sifatida shakllantirish mumkin. Pedagog AKT yordamida bolalarning individual o'ziga xos xususiyatlariga qarab material tanlay oladi, ya'ni differensial yondashuvni amalga oshiradi.

Multimedia texnologiyalari

Multimedia texnologiyalari orqali audio, video, grafik, animatsion materiallardan foydalanish mumkin. Ijtimoiy-pedagogik faoliyatda bu texnologiyalar bolalarda hissiy sezuvchanlikni, axloqiy tushunchalarni, hayotiy vaziyatlarga ongli yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi.

Masalan, oilaviy muammolar, nogironlik, muhojirlik, kambag'allik kabi ijtimoiy mavzularga oid hujjatli filmlar, animatsiyalar va videoroliklar orqali muhokamalar o'tkazish, o'quvchilarda empatiya (ya'ni boshqalarning holatiga kirishish) tuyg'usini rivojlantirish mumkin.

Pedagogik texnologiyalar

Pedagogik texnologiyalar — bu maqsadga yo'naltirilgan, rejalashtirilgan, nazorat qilinadigan va tahlil qilinadigan o'quv-tarbiyaviy jarayondir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ijtimoiy-pedagogik faoliyatda qo'llanilganda tarbiyaviy ishlar samaradorligi ortadi. Eng ko'p qo'llanilayotgan texnologiyalarga quyidagilar kiradi:

- Muammoli ta'lim texnologiyasi – o'quvchilarni ijtimoiy masalalar yuzasidan mustaqil fikrlashga undaydi;
- Loyihaviy ta'lim texnologiyasi – yoshlar mustaqil ravishda ijtimoiy loyihalar ishlab chiqish orqali jamiyat hayotida faol ishtirok etadi;
- Kollektiv o'qitish texnologiyasi – hamkorlikda ishlash, guruhlarda fikr almashish orqali ijtimoiy ko'nikmalar shakllanadi.

- Pedagogik texnologiyalar o'quvchilarda muloqot qilish, mas'uliyat, fikr bildirish, boshqalarning fikrini hurmat qilish kabi ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantiradi.

Virtual va masofaviy ta'lim texnologiyalari

COVID-19 pandemiyasi davrida ta'lim tizimi jadal tarzda masofaviy formatga o'tdi. Bu holat ijtimoiy-pedagogik faoliyatda ham onlayn texnologiyalarni joriy etishga turtki bo'ldi. Zoom, Google Meet, Microsoft Teams kabi platformalar orqali vebinarlar, onlayn suhbatlar, virtual treninglar o'tkazish keng tarqaldi.

Bunday texnologiyalar imkoniyatlari quyidagilardan iborat:

- Geografik masofadan qat'iy nazar, turli hududlardagi bolalar va yoshlar bilan ishlash imkoniyati;
- Turli mavzularda mutaxassislar ishtirokida onlayn seminarlar tashkil etish;
- Masofaviy psixologik va ijtimoiy maslahatlar berish.
- Masofaviy texnologiyalar, ayniqsa, nogironligi bor bolalar, qishloq joylardagi yoshlar uchun ta'lim va tarbiyani yanada qulaylashtiradi.

Interfaol metodlar va o'yin texnologiyalari

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatda bolalar va o'smirlar bilan ishlashda interfaol metodlar alohida ahamiyat kasb etadi. Bu metodlar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, ijtimoiy vaziyatlarda o'zini tutish, to'g'ri qaror qabul qilish, muomala qilish kabi ko'nikmalarni rivojlantiradi. Roliy o'yinlar, ijtimoiy rollar almashinuvi, psixologik treninglar orqali yoshlar jamiyatdagi turli rollarni sinab ko'rishadi. Masalan: "mijoz va yordamchi", "ota-ona va bola", "rahbar va xodim" kabi rollarni bajarish orqali ular ijtimoiy munosabatlarni tushunishni o'rganadi.

Xulosa

Ijtimoiy-pedagogik faoliyatda texnologiyalarning o'рни beqiyosdir. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar, multimedia vositalari, pedagogik yondashuvlar, virtual imkoniyatlar va interfaol metodlar orqali yoshlarni ijtimoiy jihatdan yetuk, ongli va faol fuqarolar etib tarbiyalash mumkin. Har bir pedagog zamonaviy

texnologiyalarni chuqur o'zlashtirishi va uni o'z ish faoliyatida maqsadli ravishda qo'llay olishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.
2. Хайдаров, С. (2023). Pedagogik faoliyatda o'qituvchi o'zida kompetentlik sifatlarini shakllantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67.
3. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.
4. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
5. Хайдаров С. (2025). Oilalarda farzand tarbiyasiga ruhiy ta'sir etkazish. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
6. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
7. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
8. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.